

4 Логістична інфраструктура перевезення зерна потребує модернізації й удосконалення на всьому шляху аж до борту судна

5 Про життя і творчість одного з найяскравіших письменників України, Європи і світу Івана Багряного «Урядовому кур'єру» розповідає письменник Олександр Шугай

ГАЗЕТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

П'ЯТНИЦЯ, 1 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№190 (7058)

ЦИТАТА ДНЯ

ОЛЬГА СТЕФАНІШИНА:

«Сигнал, який Росія посилає європейським столицям, звучить так: «Ми справді маніпулюємо цінами, тому вам варто запусити «Північний потік-2»».

Віцепрем'єр-міністр про аспект гібридної війни, внаслідок чого ціни на газ у Європі від початку року зросли більш ніж утричі

На Київщині побудують навчально-випробувальний центр Bayraktar

ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ. У присутності Президента Володимира Зеленського було підписано меморандум про співпрацю між Міноборони України та компанією Bayraktar Savunma щодо будівництва та облаштування спільного навчально-випробувального центру для обслуговування, поточного ремонту, модернізації БПЛА. З української сторони документ підписав міністр оборони Андрій Таран, з турецької — генеральний директор компанії Bayraktar Халук Байрактар.

Згідно з документом, у центрі поблизу Василькова здійснюватимуть навчання й підготовку персоналу, який працюватиме з цими БПЛА. Як заплановано, згодом в Україні буде споруджено та працюватиме кілька таких центрів.

За інформацією Міністерства оборони, наступним етапом буде налагодження українсько-турецького виробництва БПЛА. Bayraktar планує інвестувати власні кошти у будівництво в Україні заводу з виготовлення безпілотників, де працюватимуть вітчизняні фахівці.

ЦИФРА ДНЯ

1239

дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, було усиновлено торік, з них громадянами України — 992 дитини

Ціни на тепло і гарячу воду будуть незмінними

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, міністр розвитку громад та територій підписують документ, який фіксує тарифи на опалення і гарячу воду

СПІВПРАЦЯ. Під час засідання Конгресу місцевих та регіональних влад, яке відбулося під головуванням Президента Володимира Зеленського, підписано відповідний меморандум

Читанка у камуфляжі

СЛОВО-ЗБРОЯ. Художні й документальні книжки учасників АТО/ООС та волонтерів ставлять надійний заслін токсичній російській пропаганді

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

Створена свого часу в Бахмуті Сна Донеччини українська книгарня «Еней» отримала промовистий девіз: «Дім книги на Донбасі важливіший за двадцять танків».

Автор гуманітарного проєкту — колишній офіцер-танкіст Володимир Дериведмідь, який досконало знає силу закутої у броню зброї. Бо вчився використовувати потужну техніку не тільки на полігонах, а й у боях відразу двох війн. Одна відгриміла далеко від України — аж

в Афганістані й мала закамуюльовану назву «виконання інтернаціонального обов'язку». А друга, підло спровокована сусідами і ними ж цинічно названа «громадянською», не віщує досі буквально біля порога власного будинку на Донбасі. Давно не секрет, що гібридна війна

на території України розпочалася з попередньої ідеологічної «арт-підготовки» та «килимового бомбардування» російської пропаганди. Тривалий час агресивну антиукраїнську риторику і ненависть активно поширювали не тільки російські ЗМІ чи політтехнологи,

а й художні фільми та книжки. І це також вплинуло на те, що 2014 року чимало людей на Донбасі зустрічали «братів» — кадрових «іхтамнет» та найманців з РФ з відкритими обіймами і ставали живим щитом на шляху українських військових.

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 1 жовтня 2021 року

USD 26.6175 за 1 долар США

EUR 30.8231 за 1 євро

RUB 3.6522 / AU 46003.29 за 10 рублів

AG 576.13 за 1 трійську унцію

PT 25557.32

PD 50486.21

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Ціни на тепло і гарячу воду будуть незмінними

Президент наголошує: попри рекордні ціни на газ, тарифи для українців не зростуть

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

Найважливіше питання на порядку денному для України — підготовка до опалювального сезону. І цього року цей виклик для нас особливий на тлі того, що ціна на газ у Європі сягнула рекордної позначки в тисячу доларів за тисячу кубометрів.

Тому ефективним кроком до розв'язання цієї нелегкої проблеми стало підписання меморандуму між урядом нашої держави, НАК «Нафтогаз», Асоціацією міст України і Конгресом місцевих та регіональних влад про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання тепла та гарячої води у прийдешньому опалювальному сезоні.

Як запевнив Президент Володимир Зеленський під час засідання Конгресу місцевих та регіональних влад, зростання тарифів на тепло і гарячу воду в поточному опалювальному сезоні не буде попри будь-які ринкові зміни, коливання, а також тиск інших держав. Він зауважив, що це рішення все ще не є комплексним, адже поки що доводиться латати дірки у цьому питанні.

«Тому я очікую на появу аналогічного меморандуму. І ми вже почали працювати над цим із місцевою владою. Я б хотів, щоб ми мали меморандум не на один, а на три наступні роки, щоб не було сюрпризів для громадян України», — сказав він.

Президент зазначив, що серед важливих питань на поточному засіданні конгресу — якісна і безпечна утилізація та переробка сміття. Адже нині в Україні сортують лише 4% твердих побутових відходів, отже ця галузь потребує реформування. У пріоритеті забезпечення українців чистою високоякісною питною водою та підтримка державної цільової програми і цієї сфери.

Володимир Зеленський наголосив, що Конгрес місцевих та регіональних влад — унікальна платформа, на якій не буде змагань між центральною і місцевою владами. А буде плідна співпраця, від якої переможуть і здобудуть всі українці.

Протистоймо
енергошантажу
Росії

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль зазначив, що всі ми стали свідками того, як Росія розв'язала справжню енерге-

тичну війну та проводить енергетичний шантаж Європи, аби домогтися введення в експлуатацію «Північного потоку-2». Тому вже нині ціна на газ на євроборсах сягає в перерахунку 30 гривень за кубометр. А від того питання щодо можливого підняття тарифів дуже чутливе для нашого суспільства.

Щоб не допустити цього підвищення та захистити вітчизняних споживачів комунальних послуг, з ініціативи Президента уряд розробив план із п'яти кроків, які дадуть змогу стабілізувати тарифне питання.

Передусім уряд зафіксував ціну на газ. І завдяки річним продуктам для більшості українців вона становитиме не більш як 8 гривень за кубометр. Нині у вітчизняних газосховищах накопичено майже 19 мільярдів кубів блакитного палива, що дасть змогу пройти опалювальний сезон стабільно. Головний урядовець нагадав, що з 1 жовтня для 80% українських родин ціну на електроенергію буде знижено до 1,44 гривні за 1 кВт, повідомляє Укрінформ.

«Тарифи на тепло та гарячу воду тепер затверджують органи місцевої влади, які в більшості володіють комунальними підприємствами з виробництва тепла. Це нова практика управління у галузі житлово-комунальних послуг, яка відповідає світовим стандартам усіх розвинених країн. Це також важливий крок, який мотивує місцеву владу вкладати кошти у модернізацію власних ТКЕ та енергоефективність», — зазначив очільник уряду.

Денис Шмигаль нагадав, що в лютому цього року уряд підписав меморандум з очільниками найбільших міст нашої держави, який дав змогу не підвищувати тарифи в опалювальному сезоні 2020—2021 років.

«Це стало свідченням того, що центральна та місцева влада можуть знаходити правильні рішення і розумні компроміси, аби розвивати нашу державу і допомагати людям», — зазначив Денис Шмигаль.

Разом із народними депутатами уряд внесе зміни до бюджету і збільшить програму субсидій на 12 мільярдів гривень.

Місцеві бюджети
отримають
додаткові
надходження

Прем'єр підтримав Президента в тому, що підписання меморандуму із місцевою владою

та НАК «Нафтогаз» дуже важливе. В основі документа — домовленість про те, що місцева влада не підвищуватиме тарифів на тепло і гарячу воду в цьому опалювальному сезоні порівняно з попереднім.

«Ми розуміємо, що бюджетні частини громад не зможуть повною мірою самостійно покривати частину витрат підприємств теплопостачання. Тому з державного бюджету передбачено субвенцію громадам з незадовільним індексом податкоспроможності, яка покриває 80% дефіциту ТКЕ цих громад, із 4 кварталу цього року», — сказав очільник уряду.

Він зауважив, що громадам передадуть додатково 4% надходжень з податку на доходи фізичних осіб та залишать у місцевих бюджетах 2022 року 13,44% надходжень акцизу з пального.

Важливе питання меморандуму — постачання газу для бюджетних установ. Домовленості щодо ціни, за словами Прем'єра, теж досягнуто. «Нафтогаз» здійснюватиме відповідні поставки, адже вдалося знайти розумний компроміс, який забезпечить їх безперебійність.

«Уряд стоїть на позиції того, що співпраця та робота як єдиного механізму всіх органів державної та місцевої влади — це фундамент для успішної реалізації будь-якої стратегії, реформи чи меморандуму. Тому наголошую, що ми завжди відкриті до конструктивного діалогу. Упевнений, що більшість місцевих керівників стоїть на таких самих позиціях», — наголосив Денис Шмигаль.

Міністр розвитку громад та територій Олексій Чернишов поінформував, що технічна готовність до початку опалювального сезону в регіонах становить 99%. Підготовлено 19 тисяч котелень та 19 тисяч кілометрів теплових мереж, 5 тисяч центральних теплових пунктів. Готові до опалювального сезону і понад 150 тисяч будинків, що становить близько 99% загальної готовності. Показник готовності навчальних, медичних та культурних закладів — понад 99%.

Тож уряд створив усі передумови для своєчасного та безперебійного проходження опалювального сезону. Він звернувся до керівників органів місцевого самоврядування із проханням максимально контролювати ситуацію на місцях.

Очільник Мінрегіону зауважив, що у роботі уряду на на-

ступні роки пріоритетними будуть заходи з енергоефективності та енергозбереження. Нині це європейський і навіть світовий тренд. І він має обов'язково стати українським.

Отже, сторони підписали меморандум і домовилися докласти максимум спільних зусиль, аби поточний опалювальний сезон гарантовано відбувся без неприємних сюрпризів для українців.

Щоб не потонути
у смітті

Гостре нині для України питання сортування та переробки побутових відходів, яке жваво обговорювали та дискутували під час засідання конгресу.

Заступниця керівника Офісу Президента Юлія Свириденко наголосила, що Україна, на жаль, нині просто потопує у смітті, і ситуація дедалі погіршується. За її даними, лише за минулий рік у нашій країні утворено 462 мільйони тонн відходів.

«З них 79,5% — це відходи видобувної промисловості, 6% — металургії, 1,6% — сільськогосподарські, і здається, що 2,5% твердих побутових відходів — не найбільша наша проблема. Проте насправді це найскладніше керований вид відходів, і це відчувається щодня», — зазначила вона.

Щороку в Україні утворюється 10 мільйонів твердих побутових відходів, і лише 79% населення охоплені послугами з вивезення ТПВ, 93% яких вивозять на сміттєзвалища. Юлія Свириденко уточнила, що в Україні існує понад 33 тисячі несанкціонованих сміттєзвалищ і 6 тисяч сміттєзвалищ, які складно вважати контрольованими.

«Ми вважаємо, що все-таки необхідно прийняти рамковий законопроект, довкола якого вже давно точаться дискусії, про управління відходами. Саме він дасть змогу встановити правила і розробляти інші секторальні законопроекти у цій галузі», — підкреслила заступниця глави ОП.

Вона зауважила, що, згідно з рішенням РНБО, усі громади до кінця року мають створити регіональні плани управління відходами, які стануть частиною національного плану.

Житомирський міський голова Сергій Сухомлин зазначив, що з річного обсягу твердих побутових відходів можна видобути до мільярда кубометрів га-

зу. Проте, на його переконання, потрібні стимули, щоб об'єднані територіальні громади змінювали поведінку із твердими побутовими відходами. Зокрема, потрібно залишати кошти на місцях, щоб у громад був ресурс для модернізації полігонів і створення підприємств із переробки сміття.

Він зауважив, що жодна громада не може самотужки побудувати сміттєпереробний завод чи полігон — для цього потрібне об'єднання громад і координація обласних адміністрацій і рад.

Якісна питна
вода — для всіх

Представники влади різних рівнів, фахівці обговорили актуальне питання забезпечення українців якісною питною водою.

Міністр розвитку громад та територій Олексій Чернишов зазначив, що на сьогодні лише 69% українців мають доступ до централізованого питного водопостачання, 48% — до централізованого водовідведення. В аварійному стані перебувають понад 30% мереж та насосних агрегатів. Тому, за його словами, Державна цільова програма «Питна вода України» у 2022 році потребуватиме фінансування на рівні 5,23 мільярда гривень.

«Обсяг фінансування завдань програми — 28,5 мільярда гривень, з них коштом державного бюджету — 16,9 мільярда», — уточнив урядовець.

Більшу частину коштів планують спрямувати на будівництво та реконструкцію водопровідних мереж. Міністр підкреслив, що у проекті держбюджету на наступний рік потрібно передбачити відповідне фінансування. Залучатимуть іноземні інвестиції. Так буде реалізовано проекти спільно з Міжнародним банком реконструкції та розвитку. Втілюватимуть і проекти в межах рамок угод між урядами України, Японії і Франції.

У межах програми «Питна вода» буде реалізовано понад 1,7 тисячі інфраструктурних проектів у регіонах. Насамперед ідеться про будівництво нових та реконструкцію наявних об'єктів у галузі водопостачання та водовідведення із застосуванням новітніх технологій. Реконструюватимуть водозабірні споруди, будуватимуть станції доочищення води у системах централізованого водопостачання.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФРОНТ

Читанка у камуфляжі

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Що ж, кремлівська пропаганда тоді виконала своє завдання: те, що «руський мір», який припався на територію України під гаслом «захисту» російськомовних, насправді є вовком в овечій шкурі, багато людей із жахом зрозуміли значно пізніше. Прикро, та чимало з них досі (!!!) вірять російським маніпуляціям про «громадянську війну» чи наклепам про «фашистів» і «карателів». Отож у цій ситуації правдиве слово буває значно ефективнішим, ніж гармати чи танки. І закономірно, що до захисту вітчизняного інформаційного простору активно долучилися недовідані та нинішні учасники АТО/ООС і волонтери, які взялися за написання художніх і документальних книжок. Звісно, вони не опускаються до рівня російських пропагандистів, які штампують свої «шедеври» з позиції брехні та ненависті.

Головна зброя ветеранів війни на Донбасі — правда. Колишні бійці й волонтери пропонують свої твори, в яких об'єктивно і популярно розповідають про справжні події на сході України. І ці книжки стають істотною перешкодою для потужних кремлівських дезінформаційних рупорів, що мають токсичний вплив на наших співвітчизників.

Усі шляхи до «Ветеранського намету»

Твори про гібридну війну на Донбасі вже зараз можуть стати актуальною і пізнавальною темою для глибокого літературно-навчального дослідження. Складається враження: скільки вийшло друком таких книжок, скільки й різних відгуків та думок про них. Дехто скімлить за столиком ресторату, що всіх нас, даруйте, «перегодували» війною і тому про неї ніхто вже навіть чути не хоче, не те що читати. Ще хтось каже, що написане ветеранами більше підходить для соціальних мереж і не може вважатися справжньою літературою.

Існує ще один підхід: мовляв, для недавніх бійців написання книжок стало своєрідною реабілітацією в мирному житті після всіх пережитих жахів на фронті. А тим часом гарних та різних прозових чи поетичних творів про війну на сході України більше, а вони вже встигли стати не тільки резонансним явищем і соціальним феноменом, а й одним з важливих літературних атрибутів нашого буття з точки зору суспільної цінності.

Те, що книжки про російсько-українську війну від ветеранів АТО/ООС мають попит, підтверджує багато літературних заходів, де вони перебувають у центрі уваги. Закономірною стала з'ява в Києві нового літературного хабу і тематичної бібліотеки «Ветеранський намет». Таку концепцію запропонували самі ветерани війни, які дебютували на літературній ниві, а 2019 року простір «Ветеранський намет» на міжнародному книжковому фестивалі «Книжковий Арсенал» став лідером продажу.

Як уточнили тоді в Міністерстві у справах ветеранів, усього відвідувачі престижного фестивалю придбали у «Ветеранському наметі» понад 4 тисячі книжок, які написали ветерани війни, волонтери та внутрішньо переміщені з Донбасу особи. Серед покупців

Нова книжка Олександра Терещенка (ліворуч) позбавлена штучного пафосу і моралізаторства — урок патріотизму, мужності і людяності

були і представники бібліотек, які активно закуповували цю літературу для своїх закладів.

«Мене тоді цікавило, чи купуватимуть і читатимуть нас звичайні цивільні люди, ніяк не пов'язані з війною. І я отримав відповідь: так. Приблизно 70% відвідувачів намету та покупців — це люди, які не бачили війни і ніяк не пов'язані з військовими. Та вони все одно приходили, цікавилися, розпитували і зрештою купували нашу літературу», — згадує ініціатор творчого простору та куратор «ВН» популярний автор книжок про війну Мартін Брест.

Певна річ, на цьогорічному «Книжковому Арсеналі» «Ветеранський намет» знову чекав на відвідувачів творчого дійства на звичному місці і пропонував твори військової тематики. І не випадково, що над наметом підняли відразу два прапори: державний України та Міністерства у справах ветеранів, яке надає суттєву організаційну та іншу допомогу. До речі, сама локація підтверджує первинну філософію, адже розташована у справжньому військовому наметі. Як і в кожній книгарні, тут усіх насамперед зустрічає знайомий запах новодруків. А в учасників АТО/ООС, звичайно, виникають ще й інші асоціації.

Як уточнила координаторка ветеранського проєкту Оксана Берлева, просторий і функціональний військовий намет надало командування Сил спеціальних операцій Збройних сил України за сприяння Міністерства у справах ветеранів.

«А загалом нам для різних заходів надавали намети різні військові частини. Особливо запам'ятався той, що встановлювали на форумі у Дніпрі. Він був такий юзаний, реальний, немов щойно з АТО. Хлопці-ветерани тоді казали, що навіть відчули рідний запах», — розповідає пані Оксана.

Цього року, зазначають організатори та відвідувачі, на розкладах «Ветеранського намету» презентували значну кількість жанрових новинок. Адже серед уже звичних для ветеранської літератури — мемуарів чи документальних творів з'явилися книжки гумору і сатири, а ще твори для дітей про війну: казки, книжково-розмальовки, комікси, які мають допомагати дітям хоч трохи легше сприймати важкі прифронтові реалії.

Творча війна за правду

Диванні експерти досі ламають списи у суперечках із собі подібними про чітке визначення книжок, які написані учасники АТО/ООС. Художня література? Спроба творчої терапії та реабілітації авторів після важких боїв, поранень і контузій, втрати бойових побратимів? Один із засобів інформаційної війни?

Відповідь на поверхні: документальні чи художні книжки очевидців драматичних подій на сході України — насамперед творча війна за правду. Ту правду, яку намагаються заперечити, приховати, фальсифікувати, переписати і перебрехати у Кремлі. Адже проти України та її людей тривав чимало часу агресивно й агресивно воюють на ідеологічному фронті. У РФ на книжки і фільми про війну, насичені огидною антиукраїнською пропагандою, рік у рік витрачають мільйонні кошти. Ці «шедеври» з переписаною історією про Майдан та «громадянську війну» виходять величезними накладками, їх перекладають іншими мовами, намагаються поширювати світом.

На цьому навколоторочому фронті проти нас воюють і в ОРДЛО. Уявляєте?! Навіть попри убоге життя і нестачу коштів на зарплати, медицину, освіту чи соціальну сферу, по той бік лінії розмежування періодично штампують пропаганду про «героїв ДНР/ЛНР», які начебто захищають Донбас, а заодно й Росію від «карателів» з України, США, НАТО. В РФ та окупованих і підконтрольних їй ОРДЛО ідеологічна антиукраїнська війна — питання державної ваги і головний напрям зовнішньої політики. Бо чого тільки варті наполегливі антиісторичні «розвідки» від головного кремлівського геополітика, який вперто і затято переконує самого себе, росіян, а водночас і весь цивілізований світ, що незалежна Україна не має права на існування.

Якщо порівнювати із 2014 роком, коли проти України воювали не тільки російські танки чи РСЗВ «Град», диверсанти, найманці чи «іхтамнет», які «заблукали», а й потужні пропагандистські ресурси, то досі нам таки вдалося поставити відносно надійний заслін не тільки на фронтовій лінії зіткнення.

Принаймні своєрідним щитом проти ворожого ідеологічного меча на інформаційному фронті стають книжки військових, які захи-

щали державу на передній лінії на Донбасі. А оскільки доцільність, важливість та значення цього напрямку гібридної війни важко переоцінити, то він поступово одержує необхідну підтримку на всіх рівнях. Підтвердженням цьому, наприклад, став онлайн-семинар «Видавництво та популяризація ветеранської літератури», який організувало навесні Міністерство у справах ветеранів разом з Українським інститутом книги.

Ініціатори заходу вирішили провести для ветеранів-письменників ще й семінар про промоції книжок та наповнення платформами Української цифрової бібліотеки онлайн-виданнями ветеранської літератури, яка стане доступнішою для читачів.

«Загалом усі книжки про російсько-українську війну, як і будь-яке ветеранське мистецтво, — елемент протидії інформаційній агресії проти України, збереження історичної пам'яті та важлива складова повернення захисників нашої держави до мирного життя», — переконаний заступник міністра у справах ветеранів Олександр Терещенко.

Такі ініціативи влади дуже корисні і необхідні. Бо навіть на восьмому році гібридної війни чимало наших співвітчизників нагадують, даруйте, страусів у відомій позиції головою в пісок. А тим часом війна проти нас триває. І вона триватиме не тільки на лінії зіткнення на Донбасі, де режим тиші — поняття відносне. А на інформаційному фронті такого режиму тиші зовсім немає вже добрий десяток років.

Зверніть увагу: нема жодного дня, аби російські пропагандистські ресурси не нагадали про себе потужними антиукраїнськими обстрілом чи атакою. На превеликий жаль, просто серед нас активно діє й так званий п'ятий антиукраїнський фронт, оскільки

кремлівську риторику майже безперешкодно підхоплюють і поширюють представники п'ятої колони — окремі вітчизняні медіа та політики. І в цій складній ситуації недавні бійці, які свого часу добровільно пішли захищати Україну від агресора, знову стають добровольцями на інформаційному фронті. Навіть без солідної державної підтримки вони за кошти власні чи комерційних видавництв видають книжки, які для багатьох читачів — найкращі джерела інформації та правди про складні, суперечливі і драматичні події на сході України.

Немає жодних сумнівів: автори цих документальних або художніх творів, які були учасниками чи свідками подій на передовій, у тилу чи так званий сірій зоні, а потім знайшли в собі сили й змогу описати все це і видати книжку, заслуговують не тільки на увагу та повагу, а й підтримку на державному рівні. Особливо з урахуванням того, що гібридній війні проти України поки що не видно кінця. Ви чули чи читали, шановні читачі, недавно заяву щойно обраного депутата держдуми РФ від партії «Єдина Росія» колишнього «прем'єр-міністра ДНР» Олександра Бородая про те, що для того, аби російський народ нарешті мав змогу нормально існувати, Українську державу потрібно зруйнувати? І мабуть, вже знаєте, яка політична партія України (!!!) на своєму офіційному сайті привітала з перемогою на виборах цю відверто провладну антиукраїнську «ЄР». Отож на ідеологічному та інших фронтах про перемір'я чи режим тиші поки що навіть згадки катма.

...Пригорща особистого досвіду. Ще 2016 року написав і видав за допомогою спонсорів і волонтерів книжку для дітей «Чотири нявки і ВІН» про драматичні події в сірій зоні Донеччини, очевидцем багатьох з яких був. І дуже швидко інформація про книжку потрапила в РФ і пропагандистські ресурси сусідів цілою зграєю буквально накинута на автора зі звинуваченнями. Їх обурювало все. Приміром те, що чомусь написав повість із «суто української позиції». Ще закидали, що начебто свідомо налаштував дітей Донбасу проти Росії. А своєрідною вишенькою претензій стало таке категоричне запевнення: мовляв, автор виконав спеціальне замовлення самого Президента України і ще, звісно, СБУ. Про це свідчив і заголовок цієї «правдивої» версії «Котики для Порошенка».

Тоді минав тільки другий рік підступної гібридної війни, а на її восьмому році є великий резон, аби автори книжок про війну в Україні мали підтримку на найвищому державному рівні. Уже хоч би тому, що наші недруги дуже нервово і навіть люто реагують на правду і бояться її, немов нечиста вража сила часнику. Оскільки кожна така книжка у популярній формі спростовує антиукраїнську брехню, невтомно поширювану російськими ресурсами.

ПРЯМА МОВА

Олександр ТЕРЕЩЕНКО, заступник міністра у справах ветеранів:

— Книжки під час фестивалю зберігаються в наданих військовою частиною ящиках від боеприпасів. Так вирішили із самого початку — для зручності. Але є в цьому певний концептуальний зміст, адже ветеранські книжки — це такий собі боекомплект, який слід використовувати проти ворога-пропагандиста «рускава міра».

Війна не лише на фронті. У країні триває інформаційна війна, і відверті розповіді учасників бойових дій, наших воїнів — це та правда про ціну свободи та незалежності України, яку мають побачити й усвідомити цивільні люди, навіть не дотичні до війни.

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

Нелегкі шляхи врожаю

ТРАНСПОРТ. Логістична інфраструктура перевезення зерна потребує модернізації й удосконалення на всьому шляху аж до борту судна

Володимир
КОЛЮБАКІН,
«Урядовий кур'єр»

Можна впевнено сказати: Україна буде не просто з хлібом, а з рекордним урожаєм. Так, наші хлібороби зібрали пшениці на 26% більше, ніж минулого аграрного сезону — понад 33 мільйони тонн, навіть більше, ніж очікували найзавзятіші оптимісти, з них 60% продовольчої, а всього ранніх зернових — понад 54 мільйони тонн.

Про це повідомив ЗМІ міністр аграрної політики Роман Лещенко. На його думку, з огляду на те, що зернові зібрано й обмолочено ще не з усіх площ, загалом слід очікувати на врожай понад 80 мільйонів тонн.

Відповідно до врожаю — й експорт. За даними Державної митної служби, з початку маркетингового року (1 липня 2021-го) станом на 24 вересня експорт зернових сягнув 12,762 мільйона тонн порівняно з торішніми 11,32 на ту саму дату.

А тепер про менш оптимістичне. Великий урожай зерновиків завжди означає проблеми з його перевезенням. І таких проблем чимало.

Вагони є, але... нема

Заступник директора департаменту комерційної роботи АТ «Укрзалізниця» Валерій Ткачов в інтерв'ю для видання «Порти України» зазначає: обсяг перевезень зернових у серпні був на 6% менший за торішній, але це тому, що через погодні умови збиральна кампанія почалася пізніше, ніж зазвичай. У вересні ці обсяги мають зна-

чно зрости. Отже, знадобиться більше вагонів-зерновозів. А чи достатньо їх?

За словами Валерія Ткачова, за першу половину цього року робочий парк зерновозів не збільшився, а навпаки, скоротився до приблизно 6 тисяч. Так сталося через невеликі обсяги перевезень зерна навесні. Воно й зрозуміло, адже торішній урожай був порівняно невисокий і більшу частину його вивезли ще до настання нового року.

Відповідно Укрзалізниця спрямувала ресурси на ремонт інших типів вагонів для інших вантажів. Тобто зерновози начебто і є, але значна їхня кількість перебуває у такому технічному стані, що на маршруті їх випускати не можна. Щоправда, найближчим часом планують відремонтувати значну кількість вагонів і так наростити робочий парк до 7 тисяч.

Однак є 18,5 тисячі прикритих вагонів-зерновозів. Цього, на думку Валерія Ткачова, цілком достатньо, аби забезпечити добуве відвантаження до 2500 вагонів зерна. Але тут постає інша проблема: нестача на Укрзалізниці локомотивів і локомотивних бригад, а також лінійного персоналу станцій, бо зарплата залізничників залишається низькою.

Вузька дорога до порту

Крім того, дається взнаки обмежена пропускна здатність припортових залізничних станцій Укрзалізниці. Їх будували ще за радянських часів для визначеного вантажопотоку, який жодним чином не відповідає теперішній ситуації. Перевалочні потужнос-

ті у портах істотно збільшилися, а припортова залізнична інфраструктура значно відстала у розвитку, що призводить до затворів і зниження пропускної здатності залізничної мережі загалом.

Розв'язати цю проблему важко з кількох причин: перша — деякі припортові станції розташовано у міських зонах, і розширювати їх просто нікуди, не зносити ж заради цього будинки! Друга — суто корупційного походження: деякі компанії уклали до-

Та власники вантажів навряд чи сприймуть це із захватом, тож шукатимуть альтернативні види транспорту, що збільшить і без того надмірне навантаження на автошляхи. Обмежувальні заходи Мінінфраструктури на шляхах можуть лише трохи пригальмувати таку тенденцію, але не ліквідувати її цілком.

Ось у чому можна погодитися із залізничниками: і самі зерновики часом не без гріха. Скажімо, у вихідні зернових вантажів над-

не їм одноосібно, а на переговорах з іншими учасниками перевезень, аби ніхто потім не вважав себе ошуканим.

Затори до терміналів

Як наголошує Валерій Ткачов, навіть якщо вагони із зерном дістануться до порту, на цьому їхні митарства не закінчуються. Адже ємності портових зернових терміналів затоварено і більшу кількість вагонів нікуди буде вивантажувати, що призведе до простоїв. Отже, й інфраструктура самих портів, зокрема зерноприймальні потужності, потребують розвитку й удосконалення.

А на це теж потрібні чималі гроші, яких в Адміністрації морських портів України (АМПУ) недостатньо. Звідси і намір передати деякі українські порти у концесію («УК» від 8 червня цього року). Насамперед це стосувалося морських портів ДП «Стигівська компанія «Ольвія» та ДП «Херсонський морський торговий порт».

Але тут сталася заминка, про яку недавно повідомив в.о. голови АМПУ Олександр Голодницький. Вона стосується питань землі, оренди державного майна, ліцензій на певні види діяльності та деяких інших, що не стосуються АМПУ. Там цілком слушно пояснюють, що досвіду передавання в концесію морських портів в Україні ще нема, тож деякі нюанси довелося з'ясувати з нуля.

Проте там упевнені, що всі ці питання можна вирішити найближчим часом і вже до кінця року концесійний договір увійде в силу, як і обіцяв у серп-

ні міністр інфраструктури Олександр Кубраков. Нагадаємо: у травні в Мінінфраструктури планували вирішити всі питання херсонського порту ще влітку. А ще до того, в березні, тодішній міністр інфраструктури Владислав Криклій запевняв, що херсонський порт перейде концесіонерам у травні, а «Ольвія» — наприкінці осені.

Що ж, питання настільки важливе, що поспіх тут і не потрібний. Варто лише додати, що конкурсна комісія при Міністерстві інфраструктури ще в січні цього року, за попереднього міністра, обрали концесіонером херсонського порту зареєстроване у Києві ТОВ «Рісол — Херсон», що має елеватор у Роздольному (на території окупованого Криму), трьох бенефіціарів (один — громадянин України, ще два — Грузії) і статутний капітал аж 50 тисяч гривень, хоч інвестиційні зобов'язання становить майже 300 мільйонів. Однак компанія має намір не лише модернізувати перевалочні потужності порту, а й сформувати власний флот і створити в Херсоні річковий хаб.

Щодо порту «Ольвія» в Миколаєві, то у серпні переможцями концесійного конкурсу офіційно визнано компанію «QTerminals», що керує найбільшим морським портом Катару. За договором концесії, компанія має інвестувати близько 3,4 мільярда гривень у розвиток інфраструктури порту і ще не менш як 80 мільйонів — у розвиток припортової інфраструктури. Нема сумніву, що такі гроші в компанії є, і порт та й саме місто розвиватимуться.

Рівненщина співпрацюватиме з двома воєводствами Польщі

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
«Урядовий кур'єр»

ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ. Делегація Рівненщини на чолі з головою обласної державної адміністрації Віталієм Ковалем з робочим візитом побувала в Люблінському та Вармінсько-Мазурському воєводствах Польщі. Мета — активізація співпраці в різних галузях.

На офіційних зустрічах із маршалами Люблінського воєводства Ярославом Ставлярським та Вармінсько-Мазурського Густавом Марек Бжезін обговорили спільні можливості розвитку. Адже нинішня Європа — насамперед Європа потужних регіонів.

«Нас цікавлять передовсім спеціалізація, ІТ та меблевий кластер. Адже наша мета — Рівненщина — територія доданої вартості», — зазначив Віталій Коваль, презентуючи потенціал регіону.

Результат не забарився: Рівненщину внесли до стратегії транскордонної співпраці між Люблінським, Підкарпатським воєводствами і Львівською, Волинською та Брестською областями на 2021—2027 роки. А з маршалком Вармінсько-Мазурського воєвод-

Голова Рівненської ОДА Віталій Коваль та маршалок Вармінсько-Мазурського воєводства Густав Марек Бжезін підписують план співпраці на найближчі три роки

ства підписали план співпраці на три роки з конкретними заходами в різних галузях.

Окремо йшлося про розвиток професійної освіти.

«Тут ми пішли далі, ніж Польща. На Рівненщині вже працює 25 надсучас-

них навчально-практичних центрів. Наші сусіди відроджують цю галузь, і їм цікавий наш досвід», — каже Віталій Коваль. І додає: — В час пандемії та вакцинальної кампанії важливо було поспілкуватися з польськими медиками, які розповіли про силь-

Фото надав автор

ні та слабкі сторони медичної реформи. Необхідно не лише використати досвід Польщі, в якій реформа з децентралізації пройшла раніше, а й не повторити її помилок».

Комунальний сміттєпереробний завод у Пулаві переробляє 45 тисяч тонн сміття за рік і обслуговує 180 тисяч жителів у радіусі 60 км. Він другий за обсягами з 14 подібних об'єктів у Люблінському воєводстві. За вивезення сортового сміття споживач платить 22 злотих (140 гривень) з особи на місяць, 44 злотих (280 гривень) — за несортвані відходи. Ось такий стимул для сортування!

На Рівненщині, на жаль, немає сміттєпереробних заводів, зате чимало стихійних звалищ, і це чи не найбільша екологічна проблема і загроза. Домовилися з керівництвом заводу про спільні ініціативи. Наші громади зможуть долучитися до написання проекту з поводження з відходами для участі у транскордонній програмі.

Вармія та Мазури — край лісів та сотень озер з відповідною інфраструктурою та цікавими спортивними локаціями. Тому сюди активно їдуть туристи з усього світу.

«Це яскравий приклад поєднання відпочинку, спорту і природи в рекреаційній зоні. У Польщі жорстке екологічне законодавство, яке забороняє приватну забудову поблизу озер, надбання всієї громади. Нам потрібно переймати цей досвід. Адже Ольштин — місто, дуже схоже на Рівне. Подібну набережну можна облаштувати біля Басівкутського озера», — розповів Віталій Коваль.

Науково-технологічні парки навколо Любліна та Ольштина — це високотехнологічні території, де зосереджено брендові виробництва та наукові заклади, які розмістили інвестори. Крім створення доданої вартості, тут обмінюються знаннями й технологіями між вишами, науково-дослідними установами, підприємствами та ринком. І надають консультативну допомогу підприємцям для розвитку їхніх ідей: отакі тут інвестиційні няні.

«Нам важливий досвід Польщі в цьому напрямі, адже науково-технологічних парків на Рівненщині поки що немає. І тут можемо об'єднати зусилля завдяки участі у проєктах транскордонної співпраці», — резюмує очільник області.

ОСОБИСТОСТІ

Письменник Олександр Шугай:

«Спадщину Івана Багряного потрібно ретельно вивчати, щоб збагнути не тільки його, а й самих себе»

2 жовтня минає 115 років із дня народження одного з найяскравіших письменників України, Європи і світу уродженця Сумщини Івана Багряного.

Про його життя і творчість «Урядовому кур'єру» розповідає письменник багрянознавець Олександр ШУГАЙ.

УК Олександр Володимировичу, коли ви вперше почули про Івана Багряного і чим він зацікавив вас як літературознавця?

— Так, спочатку почув — задово до проголошення незалежності України. Хоч міг би почути й значно раніше. Адже на початку 1960-х років служив у групі радянських військ у Німеччині (НДР), куди мене призвали з райцентру Ромни на Сумщині. А мій земляк Іван Багрянний родом з Охтирки жив і працював по той бік кордону — в Новому Ульмі. Це теж Німеччина, тільки ФРН. У тій Німеччині мої ровесники із захопленням читали роман Багряного «Тигролови» (в перекладі Das Gesetz der Taiga — «Закон тайги», вийшов аж трьома накладками), а я тоді був позбавлений щастя пізнати красу рідного слова і велич думки, втілених у досконалу художню форму. Уявляєте?

Минув не один — десятки років. Я вже став журналістом і членом Спілки письменників, досліджував творчість покійного Василя Мисика, теж репресованого, мордованого чужим тоталітарним режимом, і тут мене покидав... Багрянний. Розумієте, як хочете, а я вважаю, що це доля. Я подумав: «А раптом вцілів хтось із рідних чи знайомих Багряного? Доки вони живі, треба негайно поїхати розшукати їх».

Надій було небагато, однак... Візитівкою слугував мені квітневий номер тижневика «Україна» (1990 рік), що пах друківською фарбою. Цей номер узяв, ідучи з Києва. А в тижневику — перша публікація уривків з роману «Сад Гетсиманський». І теж перша після довгого замовчування біографічна довідка про Багряного, якщо не брати до уваги надто лаконічної, скупі довідки в українській літературній енциклопедії.

До речі, і там, і там з помилками, адже писали, що Багрянний народився в селі Куземин Полтавської області, куди я спершу й попрямував. Вирушив на Полтаву, а з Полтави — на Сумщину.

УК Ви тривалий час працювали у закордонних архівах, насамперед у Німеччині. Що з того найбільше запам'яталося-вразило?

— Досліджувати життя і творчість Івана Багряного одразу після України почав зі США. Газета «Літературна Україна» 6 вересня 1990 року, тобто ще до проголошення незалежності, вмістила на шпальту мою публікацію «Через терни Гетсиманського саду» з унікальними світлинами: батьківська хата Івана Багряного, його мати з малою донькою Лізою, ця сама донька вже Єлизавета Павлівна із журналом «Україна», який я вручив їй. А в журналі — вперше через довгі десятиліття — вона побачила рідний об-

Іван Багрянний. У дорогу!

раз брата Івана Павловича і ніяк не могла відірвати від нього очей. Залилася сльозами, бо щойно поховала ще одного свого брата Федора Павловича. Не встигла ще зняти з голови чорної хустки. Зрештою сказала: «Одного поховала, а другого знайшла».

Такого не вигадася. Але все це я пережив одного дня в Охтирці, про що й розповів читачам. Публікацію помітили й оцінили в українській діаспорі, зокрема в Детройті, де на той час діяла благодійна Фондація імені Івана Багряного і виходила газета «Українські вісті». Зі мною встановили дружній контакт голова фундації доктор Анатолій Лисий та член управи Олексій Коновал.

А 1997 року (я вже видав роман-дослідження «Іван Багрянний, або Через терни Гетсиманського саду», брав активну участь в організації ювілеїв Багряного і працював відповідальним секретарем Київської організації НСПУ) запросили тимчасово виконувати обов'язки головного редактора «Українських вістей». Це ж газета, освячена іменем Багряного! З яким трепетом я припав до редакційних архівів, зокрема давніх підшивок. І саме там, у США, для мене живим архівом стали люди, які знали Багряного особисто, його сподвижники. Я записував їхні розповіді, яких не знайти в жодному офіційному архіві.

УК В Охтирці залишилися рідні Багряного, з якими ви зустрічалися. Яке враження вони справляли і чи справді син зрісся батька?

— Я зустрічався і щиро, відверто розмовляв із дружиною Багряного Антоніною Дмитрівною, дуже милою, лагідною жінкою, його сестрою Єлизаветою Павлівною, сином Борисом і навіть з

ДОВІДКА «УК»

Олександр (Олександр) ШУГАЙ. Народився 15 вересня 1940 року в м. Ромни Сумської обл. Закінчив факультет журналістики Київського держуніверситету ім. Т. Шевченка та семінар славистів при філологічному факультеті університету ім. Яна Коменського (Братислава).

Працював у редакціях провідних газет і журналів України, за кордоном. Представник Фондації ім. І. Багряного (США) в Україні. Ініціював спорудження пам'ятника Іванові Багряному в його рідному місті Охтирці.

Автор багатьох книжок поезії, прози. Окремі твори перекладено білоруською, словацькою, російською, туркменською, таджицькою, угорською та іншими мовами.

Лауреат премій ім. І. Багряного, «Благовіст», В. Винниченка та Фонду Тараса Шевченка.

Фото з домашнього архіву О. ШУГАЙ

Слідами Івана Багряного. Спогадами про письменника ділиться Максим Нестеренко (другий). Поряд директор Охтирського краєзнавчого музею Олександр Галкін, завідувач куземинського будинку культури Сергій Бузина, с. Скелька, 1990 рік

донькою Наталею, яка приїздила в Охтирку з іншого міста. До речі, роман «Людина біжить над прірвою» починається класичною фразою: «...А вони хрестили дитину». То це та сама Наталя.

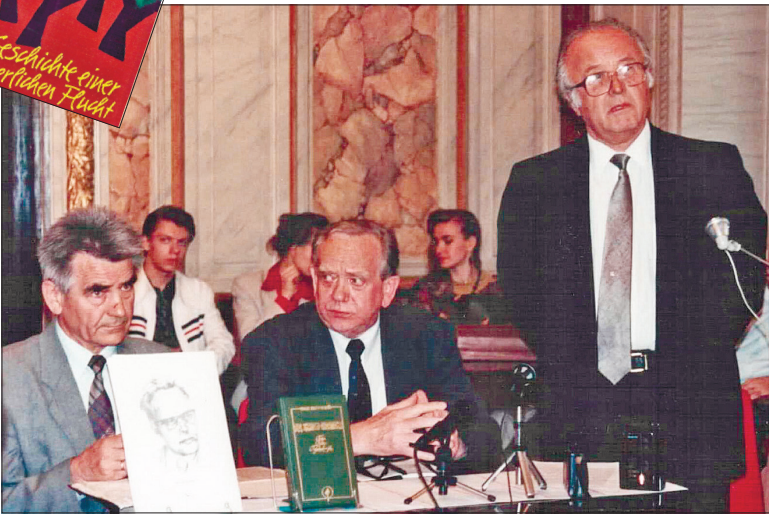
У творах Багряного багато біографізму — вважаю, що це добре, бо це суцільна правда. І попри те все його твори високохудожні, бо зворушують інших. Присилуване звернення Бориса Івановича по радіо до батька: «Подумати над своїм життям, переоцінити свої діла і погляди» — закінчилося

для нього нервовим потрясінням. Борис був дуже схожим на батька. На відмінно закінчив середню школу, а до екзаменів у Харківському політехнічному інституті його не допустили. Працював електриком.

Іван Багрянний залишив заповіт дітям від другої дружини Галини Єлеазарівни, з якою я зустрічався в Новому Ульмі і довго розмовляв: не цуратися Бориса, а при нагоді допомагати йому.

У Галини Єлеазарівни я побував 1993 року у зв'язку з пошануванням пам'яті — 30-річчя з дня смерті Івана Багряного. Його там поховано. На могилі — пам'ятник роботи скульптора Молодожанина. Як мистецький витвір місцева влада взяла його під опіку. У помешканні Багряної разом з її донькою Роксоланою та сином Нестором дивився фрагменти

Обкладинка видання роману «Тигролови» у перекладі німецькою мовою, 1963 рік

Презентація в НСПУ книжки «Під знаком Скорпіона» (з творчої спадщини І. Багряного). Виступає доктор А. Лисий, поруч із ним — директор видавництва «Смолоскип» О. Зінкевич та упорядник книжки О. Шугай, 1994 рік

аматорських кінострічок (захоплення самого Багряного), в яких і його знято таким, яким був насправді. Повірите, бачив живого Багряного!

У Новому Ульмі за допомогою Галини Єлеазарівни та соратника Багряного Андрія Глиніна я підготував до відправлення в Україну домашній письменницький архів. Громіздкі речі, наприклад підшивки газети «Українські вісті», друкарську машинку, книжки тощо згодом транспортували до Києва літаком. До речі, так вийшло, що військовим — цьому посприяли працівники нашого консульства в Мюнхені. А найцінніше — рукописи, особисту печатку Багряного, окуляри, костюм та деякі інші речі я привіз потягом. У кишені костюма, який провисів десятки років у шафі, був лист Багряного «До всіх моїх колег і всього громадянства». Ось уривок з нього:

«Якщо би зі мною щось сталося — нагла смерть, нагле і безслідне зникнення, — то це би означало, що радянська агентура досягла свого в плані обіцяного знищення. Якщо би ж безслідне зникнення закінчилось «виступом по радіо з Берліна чи з Києва», то прошу всіх моїх друзів мати на увазі, що опинитися перед радіо живим я ні в якому разі не зміг би (підкреслення Багряного. — О.Ш.), а значить, цей виступ є інспірований».

Так само в разі наглої смерті тут з якої би то не було причини прошу мати на увазі, що в цьому містечку від якогось часу зарясніло радянськими агентами.

З найщирішою моєю пошаною — Іван Багрянний».

Цей лист написано 16 вересня 1955 року.

Повернувшись із Нового Ульма, я впорядкував і видав книжку зі своєю передмовою «Під знаком Скорпіона» — з творчої спадщини І. Багряного (поезія, проза, публіцистика).

УК Як вважаєте, чи залишаються ще невідомі сторінки у житті і творчості нашого земляка?

— Невідомо у житті і творчості письменника залишається завжди. Зокрема такого видатного, із драматичною і героїчною, насиченою подіями долею, як Багрянний. Особливо актуальні його політичні заповіді, надто тепер, коли Україна виборола незалежність. Не забуваймо, що Багрянний в еміграції зумів створити УРДП (Українську революційно-демократичну партію) і саме цим у діаспорі, на різних землях і континентах, на чужині, консолидував українців, уселив надію і віру в себе, у свою націю, урятував сотні тисяч тих, хто опинився на розпутьті. А в нас мільйони емігрували за кордон. Чому так сталося?

Через те треба глибоко, добросовісно, неупереджено вивчати, досліджувати життя і творчість наших великих попередників і насамперед Івана Багряного, щоб збагнути не тільки їх, а й самих себе.

Олександр ВЕРТІЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

ДОКУМЕНТИ

- 21) звертатися до суду в разі порушення виконавцем умов цього договору та/або;
- 22) Споживач зобов'язаний:
 - 1) своєчасно вживати заходів до усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з його вини;
 - 2) забезпечувати цілісність обладнання приладів (вузлів) обліку послуги відповідно до умов цього договору та не втручати в їх роботу;
 - 3) оплачувати спожиту послугу за ціною/тарифом, встановленими відповідно до законодавства, у строки, встановлені цим договором;
 - 4) дотримуватися правил безпеки, зокрема пожежної та газової, санітарних норм;
 - 5) у разі несвоєчасного здійснення платежів за послугу сплачувати пеню в розмірах, установлених цим договором;
 - 6) дотримуватися вимог нормативно-правових актів та укладеного договору;
 - 7) допускати у будівлю виконавця або його представників у порядку, визначеному статтею 29 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» і цим договором, для перевірки показань засобів вимірювальної техніки;
 - 8) інформувати протягом місяця виконавця про зміну власника будівлі споживача у разі відчуження будівлі шляхом надання виконавцю витягу з Реєстру речових прав на нерухоме майно;
 - 9) дотримуватися вимог житлового та містобудівного законодавства під час проведення ремонту чи реконструкції будівлі (іншого об'єкта нерухомого майна), не допускати порушення законних прав та інтересів інших учасників відносин у сфері житлово-комунальних послуг;
 - 10) забезпечити своєчасну підготовку об'єктів, що перебувають у його власності (користуванні), до експлуатації в осінньо-зимовий період.
29. Виконавець має право:
 - 1) вимагати від споживача дотримання вимог правил експлуатації житливих приміщень, санітарно-гігієнічних правил і правил пожежної безпеки, інших нормативно-правових актів у сфері комунальних послуг;
 - 2) вимагати від споживача своєчасного проведення робіт з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з вини споживача, або відшкодування вартості таких робіт, якщо їх проводив виконавець;
 - 3) доступу до будівлі споживача для ліквідації аварій, проведення технічних та профілактичних оглядів і перевірки показань вузлів обліку, що забезпечують облік споживання послуги в будівлі, в порядку, визначеному законом і цим договором;
 - 4) обмежити/припинити надання послуги в разі її неоплати або оплати не в повному обсязі протягом 30 днів з дня, що настає за днем отримання споживачем попередження від виконавця, крім випадків, коли якість та/або кількість послуги не відповідає умовам цього договору;
 - 5) на відшкодування збитків у разі наявності порушень у роботі теплового обладнання споживача, що призвели до перебоїв у технологічному процесі постачання теплової енергії;
 - 6) звертатися до суду в разі порушення споживачем умов цього договору.
30. Виконавець зобов'язаний:
 - 1) забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість послуги згідно із законодавством та умовами цього договору, зокрема шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів;
 - 2) забезпечити надісне постачання обсягів теплової енергії відповідно до умов договору;
 - 3) без додаткової оплати надавати споживачу в установленому законодавством порядку необхідну інформацію про ціну/тариф, загальну вартість місячного платежу, структуру ціни/тарифу, норми споживання та порядок надання послуги, її споживчі властивості, а також іншу інформацію, передбачену законодавством;
 - 4) своєчасно проводити підготовку об'єктів, що забезпечують надання послуги та перебувають у його власності (користуванні), до експлуатації в осінньо-зимовий період;
 - 5) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживача і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послугу в разі її ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або надання послуги неналежної якості, а також в інших випадках, визначених цим договором;
 - 6) вживати заходів до ліквідації аварій, усунення порушень якості послуги, що сталися з вини виконавця або на об'єктах, що забезпечують надання послуги та перебувають у його власності (користуванні), в установлені законодавством строки;
 - 7) виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, що забезпечують надання послуги та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному цим договором;
 - 8) своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг;
 - 9) своєчасно та власним коштом проводити роботи з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з наданням послуги, що виникли з його вини;
 - 10) інформувати споживача про намір змінити ціни/тарифи на послугу відповідно до Порядку інформування споживачів про намір змінити ціни/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку від 6 червня 2018 р. № 130;
 - 11) контролювати дотримання встановлених міжпериодичних інтервалів для засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузла комерційного обліку;
 - 12) протягом п'яти робочих днів надіслати управителю або відповідним виконавцям скарги споживачів щодо надання комунальних послуг у разі, коли вирішення таких питань належить до повноважень управителя або інших виконавців послуг.

31. Сторони несуть відповідальність за невиконання умов чого-небудь договору відповідно до цього договору або закону.

32. У разі несвочасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі _____ гривень, але не більше 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу. Нароховання пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послугу.

Пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтвердженої належним чином.

33. У разі ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або надання послуги нена належної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим, здійснити перерахунок вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або надання послуги нена належної якості відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачеві неустойку (штраф) в розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги з постачання теплової енергії, визначеної за попередній опалювальний період (а у разі ненадання послуги у попередньому опалювальному періоді — за фактичний час споживання протягом поточного опалювального періоду, але не менше 30 днів), за кожен день ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або надання послуги нена належної якості (за винятком нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого здійснювалося ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з вини споживача).

34. Оформлення претензій споживача щодо ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або надання послуги нена належної якості здійснюється в порядку, визначеному статтею 27 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

Перевірка відповідності якості надання послуги проводиться відповідно до Порядку проведення перевірки відповідності якості надання деяких комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1145 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 4, ст. 133).

Виконавець зобов'язаний прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк _____, але не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача.

35. Виконавець не несе відповідальності за ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або надання послуги нена належної якості, якщо доведе, що в точці обліку послуги її якість відповідала вимогам, установленим актами законодавства та цим договором.

Виконавець не несе відповідальності за ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або надання послуги нена належної якості під час перерв, передбачених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

36. Виконавець має право обмежити (припинити) надання послуги споживачеві у разі непогашення в повному обсязі заборгованості з оплати спожитої послуги.

Виконавець надсилає споживачеві попередження про те, що в разі непогашення ним заборгованості надання послуги може бути обмежено (припинено), рекомендованим листом (з повідомленням про вручення) та шляхом повідомлення споживачеві через його особистий кабінет або в інший спосіб _____.

Таке попередження надсилається споживачеві не раніше наступного робочого дня після закінчення граничного строку оплати, визначеного законодавством та/або договором.

Обмеження (припинення) надання послуг здійснюється виконавцем відповідно до частини четвертої статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця.

37. Постачання послуги у разі обмеження (припинення) її надання відновлюється в повному обсязі протягом наступного дня з дати повного погашення заборгованості за фактично спожитою послугою чи з дати укладення угоди про реструктуризацію заборгованості.

Витрати виконавця з обмеження (припинення) надання послуги та з відновлення її постачання у випадках, передбачених цим пунктом, покладаються на споживача, якому здійснювалося обмеження надання послуги, відповідно до кошторису витрат на відновлення надання послуг, складеного виконавцем.

Строк дії договору, порядок і умови внесення до нього змін, продовження його дії та розірвання

38. Цей договір набирає чинності з моменту його підписання і діє протягом одного року з дати набрання чинності.

39. Якщо за один місяць до закінчення строку дії цього договору жодна із сторін не повідомить письмово іншій стороні про відмову від договору, договір вважається продовженим на черговий одnorічний строк.

40. Цей договір може бути розірваний у разі прийняття рішення власником щодо відключення будинку від систем (мереж) централізованого опалення (теплостачання) відповідно до Порядку відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води, затвердженого наказом Мінрегіону від 26 липня 2019 р. № 169.

41. Припинення дії цього договору не збільшає сторони від обов'язку виконання зобов'язань, які на дату такого припинення залишилися невиконаними.

42. У разі зміни тарифу на теплову енергію з моменту його введення в дію застосовується відповідна нова ціна (вартість) послуги без внесення сторонами додаткових змін до цього договору.

43. У разі зміни даних, зазначених у розділі «Реквізити і підписи сторін» цього договору, сторона письмово повідомляє про це іншій стороні у семиденний строк з дати настання змін.

Прікінцеві положення

44. Цей договір складено у двох примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному для кожної із сторін.

45. Якщо цим договором, законодавством або письмовою домовленістю сторін не передбачено інше, повідомлення, передбачені цим договором, сторони надсилають одна одній засобами зв'язу, зазначеними в розділі «Реквізити і підписи сторін» цього договору.

Виконавець: найменування/прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) _____ код згідно з ЄДРПОУ _____ місцезнаходження _____ поточний рахунок _____ у _____, МФО _____ контакти для передачі показань вузлів обліку: номер телефону _____ адреса електронної пошти _____ офіційний веб-сайт _____ _____ (найменування посади) _____ (підпис) (прізвище, ім'я та по батькові (за наявності))	Споживач: найменування/прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) _____ ідентифікаційний номер (код згідно з ЄДРПОУ) _____ адреса _____ номер телефону _____ адреса електронної пошти _____ абонентський номер споживача _____ _____ _____ (найменування посади) _____ (підпис) (прізвище, ім'я та по батькові (за наявності))
---	---

 КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 8 вересня 2021 р. № 1023
Київ

**Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 11 грудня 2019 р. № 1182**

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**
Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1182 «Про затвердження Правил надання послуг з постачання гарячої води та типових договорів про надання послуги з постачання гарячої води» (Офіційний вісник України, 2020 р., № 14, ст. 550) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 8 вересня 2021 р. № 1023

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 11 грудня 2019 р. № 1182**

1. У постановляючій частині постанови:

1) абзац третій викласти в такій редакції:

«типовий індивідуальний договір про надання послуги з постачання гарячої води з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем»;

2) в абзаці четвертому слова «типовий договір з індивідуальним споживачем» замінити словами «типовий індивідуальний договір».

2. Правила надання послуги з постачання гарячої води, затверджені зазначеною постановою, викласти в такій редакції:

«ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 11 грудня 2019 р. № 1182
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 8 вересня 2021 р. № 1023)

ПРАВИЛА надання послуги з постачання гарячої води

Загальні питання

1. Ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що проводить господарську діяльність з постачання гарячої води (далі — виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі — споживач), який отримує або має намір отримати послугу з постачання гарячої води (далі — послуга), та визначають вимоги до якості послуги, одиниці вимірювання обсягів спожитої споживачем гарячої води, порядок оплати.

2. Ці Правила не розповсюджуються на відносини в будівлях, у яких виробництво гарячої води здійснюється з використанням наявного у будівлі індивідуального теплового пункту, який не переданий у володіння та/або користування виконавцю.

У разі коли приготування гарячої води здійснюється з використанням наявного у будівлі індивідуального теплового пункту, який не переданий у володіння та/або користування виконавцю, відносини між суб'єктами господарювання та споживачами регулюються відповідно до Правил надання послуг з постачання теплової енергії, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 830 «Про затвердження Правил надання послуг з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуг з постачання теплової енергії» (Офіційний вісник України, 2019 р., № 71, ст. 2507), у частині постачання теплової енергії для приготування гарячої води та Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (Офіційний вісник України, 2019 р., № 63, ст. 2194), у частині постачання холодної води для приготування гарячої води. Розподіл спожитої теплової енергії та холодної води здійснюється відповідно до Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої наказом Мінерегіону від 22 листопада 2018 р. № 315 (далі — Методика розподілу).

3. У цих Правилах терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про житлово-комунальні послуги», «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку».

Порядок надання послуги

4. Послуга надається споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуги, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги» (далі — договір), та вимогами цих Правил.
5. Виконавець забезпечує безпечне та безперервне постачання гарячої води споживачу, значення температури та тиску якої повинні відповідати вимогам законодавства та умовам договору.
6. Параметри якості гарячої води повинні відповідати вимогам державних санітарних норм і правил на питну воду.
- Значення температури гарячої води становить не нижче ніж 50°C і не вище ніж 75°C на межі внутрішньообудинкових систем багатоквартирного будинку та інженерно-технічних систем приміщення споживача та не нижче ніж 55°C і не вище ніж 75°C на межі централізованих інженерно-технічних систем постачання послуги виконавця та внутрішньообудинкових систем багатоквартирного будинку.
- Значення температури гарячої води в інших будівлях визначається згідно з державними будівельними нормами і правилами.
- Значення тиску гарячої води повинно відповідати параметрам, встановленим державними будівельними нормами і правилами.
7. Виконавець забезпечує постачання гарячої води у відповідній кількості та якості послуги, що встановлені нормативами:
- а) за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньообудинкових систем — до межі внутрішньообудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
- б) за колективним договором, договором з колективним споживачем, індивідуальним договором, договором з власником (користувачем) будівлі — до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуги виконавця та внутрішньообудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).
8. Визначення кількості та якості (щодо температури та тиску) послуги здійснюється відповідно до умов договору:
- а) за показаннями вузла комерційного обліку гарячої води та інших засобів вимірювальної техніки — для колективного договору, договору з колективним споживачем, договору з власником (користувачем) будівлі, індивідуального договору;
- б) з урахуванням показань вузла (вузлів) розподільного обліку гарячої води (у разі їх наявності) — для індивідуального договору з обслуговуванням внутрішньообудинкових систем.
9. Послуга надається споживачам безперервно, крім часу перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- У разі застосування планової перерви в наданні послуги (проведення ремонтних і профілактичних робіт згідно з будівельними нормами і правилами, правилами технічної експлуатації і користування, положеннями про проведення поточного і капітального ремонту та іншими нормативно-правовими актами) виконавець зобов'язаний повідомити споживача через засоби масової інформації або в інший спосіб, що гарантує доведення такої інформації до споживача, про таку планову перерву не пізніше як за 10 робочих днів. У повідомленні необхідно зазначити причину та строк перерви в наданні послуги.
- У разі застосування перерви в наданні послуги для ліквідації наслідків аварії виконавець зобов'язаний повідомити споживача через засоби масової інформації або в інший спосіб, що гарантує доведення такої інформації до споживача, про таку перерву не пізніше як через три години з початку перерви. У повідомленні необхідно зазначити причину та строк перерви в наданні послуги.
- Способами, що гарантують доведення інформації до споживача, є оголошення, розміщені на офіційному веб-сайті виконавця (за наявності), у пресі, на дощці оголошень (за наявності), в електронній системі обліку розрахунків споживача (за наявності), або повідомлення споживачу за допомогою засобів зв'язку, електрозв'язку (у тому числі електронною поштою), номер/адреса яких зазначені споживачем у заяві-приєднанні до індивідуального договору про надання послуги з постачання гарячої води або у розділі «Реквізити і підписи сторін» в усіх інших договорах.

Споживачем у багатоквартирному будинку така інформація додатково доводиться шляхом розміщення відповідних оголошень на дошках оголошень, що розташовані у місцях загального користування такого будинку або на його прибудинковій території.

У разі застосування перерв у наданні послуги, визначених цим пунктом, плата за послуги за час таких перерв не нараховується.

10. Якщо надання послуги споживачу припинено для проведення робіт з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з вини споживача, виконавець поновлює надання послуги після усунення причин виявлених неполадок у найкоротший строк, але не більше ніж протягом 24 годин з моменту отримання відомостей про усунення причин.

11. Обов'язок щодо забезпечення готовності до надання послуги внутрішньобудинкових систем, що розташовані в будівлі (у тому числі багатоквартирному будинку), приміщенні, споруді і призначені для надання послуги, покладається на власника такої будівлі (співвласників багатоквартирного будинку), приміщення, споруди, якщо зазначений обов'язок не покладено на управління, виконавця за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем чи іншу особу відповідно до закону або договору.

12. Надання послуги здійснюється виключно на договірних засадах.

Послуга надається споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

З пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.

Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця співіспілкиasiки багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.

Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).

Фактом приєднання споживача до умов договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуги.

У разі зміни права власності або користування приміщенням у багатоквартирному будинку, з попереднім власником (користувачем) якого було укладено індивідуальний договір, договір з новим власником (користувачем) вважається укладеним із дня такої зміни

Споживачі у багатоквартирному будинку, які отримують послугу за іншою моделлю довірливих відносин, у разі прийняття рішення про припинення такого договору, можуть предияснити до індивідуального договору про надання послуги з постачання газ-р-чя води, вчинивши дії, що засвідчують їх бажання укласти такий договір, відповідно до абзацу шостого цього пункту.

У разі укладення колективного договору виконавець надає уповноваженим співіснеласниками особи необхідну кількість договорів, що забезпечує отримання договору кожним із співіснеласників багатоквартирного будинку.

Колективний договір і договір з колективним споживачем можуть бути укладені з виконавцем за умови обладнання багатоквартирного будинку вузлом (вузлами) обліку, який (які) забезпечує (забезпечують) загальний облік споживання послуги у будинку.

Зміни до договору укладаються в такій самій формі, що і договір, який змінюється. У разі зміни виконавцем умови вступать в силу через 30 днів з моменту розміщення змінених умов на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця.

У разі зміни тарифу протягом строку дії договору новий розмір тарифу застосовується з дня його введення в дію.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Уперше в арабському світі уряд Тунісу очолила жінка

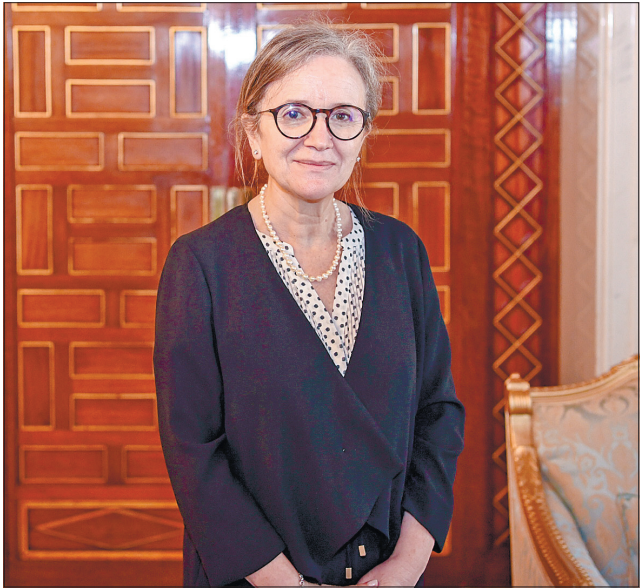
ГЕНДЕР. Президент Тунісу Каїс Саїд призначив Наджлу Боден Ромдан прем'єр-міністром. Вона стала першою жінкою на цій посаді в арабському світі.

«Уперше в історії країни жінка очолила уряд. Це велика честь для Тунісу й туніських жінок», — заявив Каїс Саїд.

63-річна Наджлу Боден Ромдан працювала у міністерстві вищої освіти країни. Вона обійме посаду прем'єра тоді, коли демократичні здобутки революції 2011 року опинилися під загрозою. Новому уряду доведеться у стислий термін шукати фінансову підтримку для бюджету та виплати держборгу держави після того, як у липні було призупинено переговори з МВФ. У липні в Тунісі пройшли маніфестації, учас-

ники яких вимагали розпуску парламенту, зміни політичного режиму та притягнення до відповідальності винних у погіршенні епідемічної та соціально-економічної ситуації. Президент Каїс Саїд провів нараду із представниками служб безпеки та військовими для обговорення ситуації, що склалася, після чого оголосив про призупинення діяльності Асамблеї народних представників, скасування парламентської недоторканності депутатів і відставку прем'єр-міністра Хішама Машиші.

Після рішення президента Тунісу про відставку прем'єра біля будівлі парламенту країни почалися зіткнення. У столицю ввели урядові війська та запровадили комендантську годину.

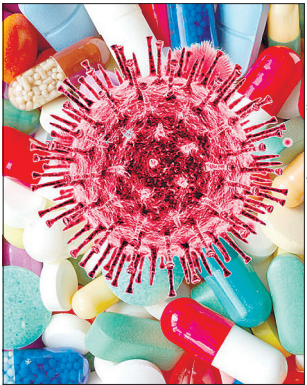

Наджлу Боден Ромдан стала першою жінкою на цій посаді

Таблетка проти COVID-19

ПАНДЕМІЯ. Американська фармацевтична компанія Pfizer оголосила, що розпочала масштабне клінічне випробування таблеток проти COVID-19, щоб перевірити, чи знижують вони ризик заразитися в людей, які перебувають поруч з інфікованим.

За словами головного наукового співробітника компанії Pfizer's World Research, Development and Medical Мікаеля Долстена, ця антивірусна таблетка дасть змогу запобігти розмноженню вірусу і може стати дієвим доповненням до вакцини проти COVID-19.

«Беручи до уваги, що коронавірус і надалі поширюється у світі, ми переконані: щоб його

зупинити, необхідно мати ефективні методи лікування тих, хто заразився, і тих, хто був у контакті із хворими. Це доповнить дію вакцин і допоможе боротися з інфекцією», — сказав Мікаель Долстен. За його словами, у разі успіху нового препарату така терапія могла б допомогти зупинити вірус на ранніх стадіях, до того, як він істотно пошириться.

Ці таблетки мають дві основні переваги. Їх можна давати людям, які вже хворіють, щоб знизити ризик виникнення серйозних ускладнень. Вони запобігають розвитку коронавірусної інфекції в тих, хто контакту-

вав із хворим. Таблетку можна вживати за перших ознак зараження вірусом або щойно відзначилися, що спілкувалися із хворим. Препарат слід застосовувати із профілактичною дозою ритонавіру, який використовують для лікування СНІДу.

Наразі ліки випробовують серед осіб, яким виповнилося 18 років, загалом група з 2660 здорових дорослих учасників, у родині яких є людина з діагностованою коронавірусною інфекцією. До цього часу було проведено клінічне випробування препарату для оцінки ефективності таблеток у людей, які вже заражені COVID-19.

Не поспішайте викидати у смітник

ПРАВИЛА ЖИТТЯ. Більшість жителів Бельгії не повністю розуміють написи на продуктових етикетках з інформацією про термін придатності харчових продуктів. Це призводить до того, що один із трьох споживачів викидає у смітник цілком придатну до вживання їжу.

Згідно з дослідженням, яке провели три найбільші продуктові оптові компанії Бельгії, близько 75% опитаних не розуміли різниці між позначками «найкраще вжити до» та «вжити до».

«Ми помічаємо, що дедалі більше споживачів усвідомлюють проблему надмірних харчових відходів, але вони, як правило, не знають, що багато продуктів безпечні для вживання після закінчення терміну придатності, — сказала представниця федерального агентства з безпеки харчових продуктів Бельгії Елен Бонте. За її словами, необхідно точно дотримуватися терміну придатності м'яса й риби: — Але продукти з маркуванням «найкраще вжити до» — шоколад або макарони — можна спокійно їсти і після закінчення вказаної дати».

Мережа бельгійських супермаркетів та громадські активі-

Не розуміючи написи на продуктових етикетках про термін придатності, один із трьох споживачів викидає у смітник цілком придатну до вживання їжу

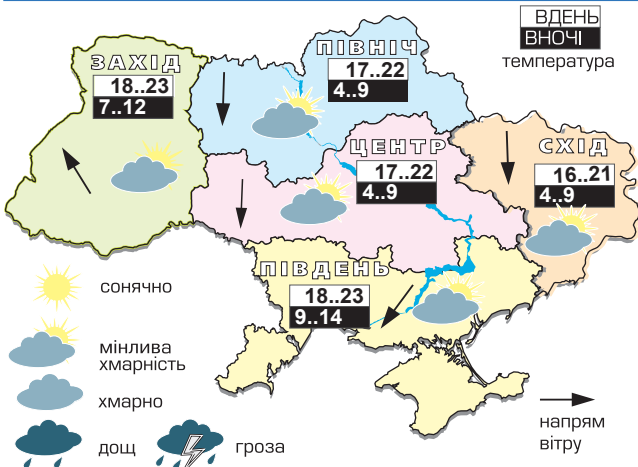
ти розпочали спеціальну кампанію з боротьби з харчовими відходами. Головне гасло кампанії «Подивись, понюхай, спробуй на смак». Вона радить покупцям саме у такий спосіб перевіряти продукти перед тим як викинути. Якщо смак, запах і текстура не змінилися, то він безпечний до вживання. Проте як-

що дата на етикетці їжі чи напою з маркуванням «вжити до» вже минула, то їх краще викинути, навіть якщо вони все ще мають гарний вигляд і нормальний смак.

Цю кампанію Too Good To Go (з англійської занадто добре, щоб викидати) започаткували у Бельгії до Міжнародного дня

поінформованості про втрати та відходи харчових продуктів, який проходить під егідою ООН і мета якого — зменшити кількість продуктових відходів у світі. Кампанію підтримує бельгійський уряд, який сподівається за допомогою просвітницьких заходів скоротити втрати харчів на 30%.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 2 ЖОВТНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+1 +6	+12 +17	Черкаська	+1 +6	+12 +17
Житомирська	+1 +6	+12 +17	Кіровоградська	+1 +6	+11 +16
Чернігівська	+1 +6	+11 +16	Полтавська	+1 +6	+10 +15
Сумська	+1 +6	+10 +15	Дніпропетровська	+1 +6	+11 +16
Закарпатська	+4 +9	+13 +18	Одеська	+3 +8	+12 +17
Рівненська	+1 +6	+11 +16	Миколаївська	+1 +6	+12 +17
Львівська	+2 +7	+13 +18	Херсонська	+1 +6	+11 +16
Івано-Франківська	+2 +7	+13 +18	Запорізька	+1 +6	+11 +16
Волинська	+2 +7	+12 +17	Харківська	+1 +6	+11 +16
Хмельницька	+1 +6	+11 +16	Донецька	+1 +6	+11 +16
Чернівецька	+1 +6	+12 +17	Луганська	+1 +6	+10 +15
Тернопільська	+2 +7	+12 +17	Крим	+2 +7	+11 +16
Вінницька	+1 +6	+13 +18	Київ	+3 +5	+14 +16

Укргідрометцентр

У Дубаї відкрили ферму з розмноження бджіл

ПРИРОДА. Бджоли та інші комахи-запилювачі забезпечують третину харчових продуктів у світі. Але зміна клімату, шкідники та паразити ставлять їхнє існування під загрозу. У Дубаї придумали, як захистити корисних комах. У горах створили ферму, на якій розмножують бджіл і намагаються подовжити їхній життєвий цикл, щоб він не обмежувався тривалістю теплого сезону, коли бджоли збирають мед. Фермою володіє компанія, яка має пасіки в 45 точках Об'єднаних Арабських Еміратів, Єгипту та Саудівської Аравії, повідомляє CNN. На фермі з розмноження бджіл понад 3 тисячі вуликів, вона здатна вивести до 15 тисяч бджолиних маток за три місяці та мільйони робочих бджіл за рік.

Зазвичай пасічники на Близькому Сході протягом теплих місяців купують бджіл для виробництва меду, але вони часто гинуть від літньої спеки. Основна мета ферми — створення циклу, який дає змогу підтримувати життя бджіл протягом року. Це вдається зробити за допомогою схрещування місцевих видів бджіл з особливим видом, який ліпше пристосовується до посушливого клімату. Працівники ферми викуповують бджіл у місцевих пасічників та утримують їх протягом спекотного періоду в ізольованих вуликах, в яких нижча температура. Спеціалісти стверджують, що це знижує рівень смертності бджіл до 30%.

Мета ферми — створення циклу, який дає змогу підтримувати життя бджіл протягом року

Сторінку підготувала Вікторія ВЛАСЕНКО, «Урядовий кур'єр»